

عنوان مقاله:

بررسی خصوصیات فیتوشیمیایی دو گونه گیاه دارویی کاکوتی و کلیپوره جمع آوری شده از منطقه شهرستان سربیشه

محل انتشار:

مجله علمی دانشگاه علوم پزشکی بیرجند، دوره 30، شماره 1 (سال: 1402)

تعداد صفحات اصل مقاله: 12

نویسندگان:

حمید باقرپور - PhD Student in Medicinal and spices and beverage plants, Islamic Azad University, Birjand branch, Iran

محمد جواد ثقه الاسلامی - Faculty of Agriculture, Islamic Azad University, Birjand branch, Birjand, Iran

علی الله رسانی - Department of Chemistry, Faculty of Science, University of Birjand, Birjand, Iran

غلامرضا موسوی - Faculty of Agriculture, Islamic Azad University, Birjand branch, Birjand, Iran

خلاصه مقاله:

زمینه و هدف: دو گونه دارویی کاکوتی *Ziziphora tenuir* و کلیپوره (مریم نخودی) *Teucrium polium* متعلق به خانواده نعناعیان *Labiatae* هستند. تاکنون تعداد ۲۵ گونه از جنس کاکوتی در دنیا و ۴ گونه در ایران گزارش شده است که برای درمان اختلالات گوارشی، سرماخوردگی، میگرن و افسردگی کاربرد دارد. کلیپوره به تعداد ۲۰۰ گونه در دنیا و ۱۲ گونه در ایران شناسایی شده و قدمت استفاده از آن به زمان بقراط و جالینوس برمی گردد. هدف از این مطالعه بررسی ویژگی های فیتوشیمیایی این دو گونه دارویی در منطقه شهرستان سربیشه خراسان جنوبی است. روش تحقیق: در این مطالعه اندام های هوایی کاکوتی و کلیپوره شامل برگ، گل و سرشاخه های گل دار در اواخر تیرماه ۱۳۹۹ از منطقه جمع آوری و پس از خشک کردن، به روش تقطیر با آب و با استفاده از دستگاه کلونجر اسانس گیری شد. شناسایی ترکیبات ترکیبات تشکیل دهنده اسانس به دست آمده با استفاده از دستگاه های GC/MS انجام گرفت. علاوه بر اسانس و ویژگی های آن، ترکیبات فلاونوئیدی، فلاونون، تانن، کربوهیدرات و فعالیت آنتی اکسیدانی این گیاهان دارویی نیز تعیین شد. یافته ها: در اسانس گیاه کاکوتی ۸ نوع ترکیب مهم شناسایی شد که عمده آن پولگون (*Pulegone*) با ۹۲/۵۵ درصد بود. ترکیبات فنلی و فلاونون بیشترین میزان و کربوهیدرات و فلاونوئید کمترین مقدار را داشتند. ترکیبات فنلی و فلاونوئیدها خاصیت آنتی اکسیدانی دارند. در اسانس کلیپوره نیز ۲۳ ترکیب مهم شناسایی گردید که در این بین کامفور *Camphor* و آرتیمیزی الکل *Artemisia alcohol* به ترتیب با ۴۳/۷۲ و ۱۸/۶۱ درصد بیشترین و پی-سیمن *P-Cymene* و آلفا- توژن α -*Thujone* با ۴۲/۰ و ۲۴/۰ درصد کمترین میزان را داشت. مواد موثر آن شامل فنل بیشترین و فلاونون و فلاونوئید نیز کمترین مقدار را بخود اختصاص دادند. نتیجه گیری: میزان فنل بالا در هر دو گونه نشان دهنده قدرت مهارکنندگی بالا است و این عامل به ترکیبات ترپینن *Terpinen* در اسانس هر دو گونه مربوط می باشد. از طرفی هر چه مقدار IC_{50} کمتر باشد میزان مهار رادیکال های آزاد بیشتر و در نتیجه خاصیت آنتی اکسیدانی بیشتر خواهد بود.

کلمات کلیدی:

Camphor, GC/M, *Pulegone*, *Sarbisheh*, *Teucrium polium*, *Ziziphora tenuir*, کلیپوره، کامفور، سربیشه، پولگون، کاکوتی

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1781189>

